

Марно ви це читаєте.

Якщо ви читаєте це, аби дізнатися, що воно таке кохатися з месією — нашою месією, — вам не варто цього читати, бо чим ви тоді кращі за вуаєриста?

Якщо ви читаєте це, позаяк є шанувальником «Пісень» давнього поета, і вам докучає цікавість, як там повелось у подальшому житті гіперіонським прочанам, ви будете розчаровані. Я не знаю, як там повелось у житті більшості з них. Вони жили та повмирали майже за триста років до мого народження.

Якщо ви читаєте це, тому що бажаєте краще осягти послання Навчительки, ви так само лише згаєте час. Зізнаюсь, що вона значно більше цікавила мене як жінка, ніж як наставниця чи месія.

Зрештою, якщо ви читаєте це, аби довідатись, чим закінчилася її історія чи, припустімо, моя, то взялися ви не за той документ. Ніхто не знає, де кого доля чекає: мене не було поруч в її останню мить, а сам я дожидаю свого кінця навіть зараз, коли пишу ці рядки.

Я взагалі буду подивований, якщо ви це прочитаєте. А втім, життя не вперше мене дивує. За кілька останніх років стільки немислимих подій стряслося, та й кожна наступна виявлялась дивовижнішою і невідворотнішою за попередню. Поділитися спогадами про них — оце я й маю на меті. А можливо, мета полягає навіть не в тому, аби поділитися — адже я знаю, що цих записів майже напевне ніхто ніколи не знайде, — а в простому бажанні відтворити хронологію тих подій, аби й самому довести їх до ума у власній голові.

«Звідки мені знати, що я думаю, доки не побачу, що я власноруч написав?» — сказав один стародавній автор, іще до Гіджри. Його правда. Я теж мушу побачити викладену на письмі всю хронологію подій, й аж тоді знатиму, що про них думати. Хай минувшина постане на папері, аби я міг повірити, що все це насправді було зі мною і що це мої соталися нерви.

Якщо ви читаєте це, прагнучи того, що і я — дати хоча б який-такий лад тому кількарічному хаосові, дошукатися якоїсь системи в тій плутани-

ні зазвичай випадкових подій, що верховодили нашим життям упродовж кількох останніх стандартних десятиріч, — що ж, у такому разі ви, можливо, читаєте це й не марно.

* * *

Із чого розпочати? Мабуть, зі смертного вироку. Але з чийого — мого чи її? А якщо і з мого, то з якого саме? Їх же було декілька, є із чого обирати. Напевно, останній припасується щонайкраще. Тож почнемо з кінця.

Я пишу це в котячій коробці Шредінгера, що рухається по високій орбіті навколо Армагаста — планети, яка перебуває в ізоляції. Котяча коробка не надто скидається на коробку; це радше яйце з гладенькою шкаралупою — шість на три метри завбільшки. Згадане яйце слугуватиме мені Всесвітом до самої смерті. Більшу частину мого світу займає спартанська комірчина із чорним кубом рециркулятора води й повітря, лежаком, синтезатором їжі та вузькою відкидною дошкою, що слугує мені водночас як кухонний і письмовий стіл; ще тут є унітаз, умивальник і душ — ці вигоди з якогось дива відгороджені фібропластовою переділкою, чого я не в змозі збагнути. Сюди до мене жодні гості ніколи не завітають, тому така турбота про дотримання правил пристойності, як і про право на приватність, видається дошкульним жартом.

У мене є планшет для письма і стилус. Закінчивши сторінку, я переводжу її на мікрореленовий аркуш — їх виробляє рециркулятор. Стос аркушів, кожний завтовшки з водяну плівку, повільно зростає, і це єдина зміна надовкіл.

Пробірки з отруйним газом побачити неможливо. Її закріплено в статично-динамічній оболонці котячої коробки та з'єднано з повітряним фільтром таким чином, що навіть доторк до неї випустить у повітря ціанід. Так само як і спроба пробити отвір в оболонці моєї в'язниці. Енергетичний ланцюг оболонки містить також лічильник радіації, таймер та ізотопний елемент. Я не знаю, коли генератор випадкових чисел на таймері змусить спрацювати лічильник. Я не знаю, коли відсунеться свинцевий екран, що захищає крихітний ізотоп. Я не знаю, коли ізотоп вивільнить частинку.

Але тієї миті, коли частинка вивільниться з ізотопу, я дізнаюся, що лічильник спрацював. У повітрі запахне гірким мигдалем — на секунду чи дві, доки газ не вб'є мене.

Сподіваюся, що це станеться моментально.

У певному значенні, згідно зі стародавнім парадоксом квантової фізики, наразі я ні живий, ані мертвий. Я перебуваю у відстроченому стані, утвореному хвилями ймовірності, котрі перекривають одна одну; у стані, подібному до того, що був створений в уявному експерименті Шредінгера. Та оскільки стіни моєї коробки — це не тільки поверхні, що обмежують

простір всередині, а й згусток детонуючої енергії, здатної вибухнути за найменшого втручання, ніхто ніколи не зазирне до коробки подивитися, живий я чи мертвий. Теоретично за мою страту ніхто безпосередньо не відповідає, і тільки незмінні закони квантової теорії кожної мікросекунди вирішують помилювати мене чи винести присуд. Спостерігачів тут немає.

Але я сам — спостерігач. Я чекаю на цей особливий колапс хвиль імовірності з чимось більшим, аніж просто відсторонена цікавість: адже в ту мить, коли почується шипіння ціаніду, але він ще не досягне моїх легень, серця та мозку, я нарешті зрозумію, як улаштований Всесвіт.

Принаймні стосовно мене. А це, коли вже на те пішлося, єдине, що треба осягнути у Всесвіті більшості з нас.

А тим часом я їм та сплю, і випорожнююсь, і дихаю, і виконую щоденний ритуал, не вартий того, аби фіксувати його в пам'яті. Але особлива іронія полягає в тому, що наразі я живу — якщо «живу» є прийнятним словом — тільки для того, аби пам'ятати. І писати про все, що я пам'ятаю.

Якщо ви читаєте це, то майже напевне маєте на те причину, хай вона і хибна. Але так уже буває з багатьма речами в житті, що причина, з якої людина робить те чи інше, — не є аж настільки важливою. Важливим є сам факт цієї роботи. Зрештою, лише непорушні факти — у нашому випадку те, що я написав, а ви це читаєте — мають значення.

Так із чого ж розпочати? Із неї? Вона — та, про кого ви, мабуть, хотіли б прочитати, і, крім того, — єдина людина в моєму житті, яку я хочу пам'ятати. Понад усе й понад усіх. Та, можливо, я почну з тих подій, що привели мене до неї, а потім і сюди, змусивши толочитися всією Галактикою, як, утім, і за її межами.

Гадаю, мені варто почати спочатку — із мого першого смертного вироку.

2

Мене звати Рол Ендімійон. Моє ім'я римується з «Пол». Я народився на планеті Гіперіон 693-го року за нашим місцевим календарем, або 3099-го року після Різдва Христового за літочисленням до Гіджри, або через 247 років опісля Падіння, якщо числити так, як це робить більшість із нас в епоху Пакса. Коли я подорожував разом із Навчителькою, про мене казали, що я з пастухів, і це правда. Майже. Я походжу з родини мандрівних вівчарів, де на хліб заробляли, випасаючи отари на оболонях та луках у найвіддаленіших закутках континенту Аквіли. Там я виріс, і мені в дитинстві теж доводилося приглядати за вівцями. Цих лагідних ночей під зоряним небом Гіперіона мені не забути ніколи! Коли мені виповнилося шістнадцять (за

гіперіонським календарем), я втік із дому й завербувався до Місцевої гвардії, контрольованої Паксом. Ці три роки збереглись у пам'яті переважно як нудьга без кінця-краю, за винятком хіба тих невеселих чотирьох місяців, коли мене послали на шельф Крижаний Пазур на Урсі приборкувати місцевих бунтівників. Після того як мене витурили з гвардії, я подався працювати охоронцем і круп'є чи не до найкрутішого казино в Дев'ятихвістці, потім відбув два сезони дощів шкіпером на баржі у верхів'ях Кансу, а відтак подався ще й у науку до ландшафтного архітектора Аврола Г'юма і як його підмайстер розмічував сади в маєтках на мисі Дзьоб. Але «пастух», напевне, більше припав до смаку літописцям Навчительки, коли вони взялися виписувати біографії найближчого кола її послідовників. Пастух — це так по-біблійному, ну майже як пастир!

Хай мене називають пастирем. Я не заперечую. Проте в цій історії я виступатиму пастирем, чия паству складала одна-однісінька ягниця, безмірно дорогоцінна. А я — я радше загубив її, аніж знайшов.

У той час, коли моє життя змінилося назавжди, а ця історія розпочалася насправді, мені виповнилося двадцять сім, і хоча я був доволі рославим як на уродженця Гіперіона, проте більше нічим не вирізнявся — хіба що мозолями на руках і химерними ідеями в голові. Працював я тоді провідником: водив мисливців болотами навколо затоки Тоскагай, що десь за сто кілометрів від Порт-Романса. У цю пору свого життя я вже знав дещо про секс і значно більше про зброю, на власній шкурі випробував, яку силу має бажання панувати в стосунках між чоловіком і жінкою, навчився для виживання користуватися кулаками та мізками, хай і курячими, цікавився безліччю різних речей і почувався безпечно, позаяк був переконаний, що решта мого життя не готує мені великих сюрпризів.

Я був дурний.

Якщо б спробувати описати, ким я був на осінь мого двадцять восьмого року, то простіше перелічити, чого я тоді не робив. Я ніколи не залишав Гіперіона і навіть мріяти не смів, що зможу подорожувати в космосі. Мені, звісно, доводилося заходити до соборів Церкви; Пакс дотягнувся своїм цивілізаційним поступом навіть до найглухіших закутків, якими тинялася моя родина після того, як сто років тому місто Ендімійон було розграбоване і зруйноване, — проте я не прийняв ані вчення Церкви, ані хреста. Я трохи знався з жінками, але ніколи не кохав. Щодо мого навчання, то воно звелося лише до бабусиних напучувань, а решту знань я здобув самостійно, переважно із книжок. Читав я тоді запоем і вважав, що у свої двадцять сім знаю все.

Я не знав нічого.

Ось так, на двадцять восьмому році життя, ранньої осені, закостенілий у власному невігластві, непохитний у своїй переконаності, що жодних серйозних змін мені й годі чекати, я скоїв вчинок, який вартував смертного вироку і став початком мого справжнього життя.

* * *

Болота поблизу затоки Тоскагай — небезпечна і нездорова місцина, і була вона такою ще задовго до Падіння. Попри це сотні мисливців-багатіїв щороку пруться сюди — деякі навіть з інших планет — заради полювання на качок. Майже всі протокрижні вимерли ще сімсот років тому відразу після того, як їх відтворили й випустили з корабля-ембріоносця — чи то не зуміли адаптуватися до клімату Гіперіона, чи то потрапили на зуби місцевим хижакам, — але серед боліт північної та центральної частини Аквіли невеличка їхня колонія все ж таки вижила. Тому мисливці сунули сюди хмарою. Я ж був у них за провідника.

Разом з іще трьома напарниками ми перетворили на базу покинуту плантацію фібропласту, що притулилася на вузькій смужці суходолу — сланці вперемішку з глиною та багнукою, — між власне мочарами та притокою Кансу. Решта провідників опікувалися рибалками та тими мисливцями, котрі вистежували велику дичину, тому впродовж сезону полювання на качок плантація й довколишні болота були у повному моєму розпорядженні. Болота ці — типові для субтропіків непролазні зарості челми, де-не-де помережані перелісками із яз-дерева. Подекуди над плавнями височіють окремішні скелі, увінчані гігантськими прометеями. На початку осені, коли перші хрусткі приморозки стягують трясовину, саме на цих болотах зупиняються перепочити зграї крижнів під час свого перельоту з південних островів до неприступних закутків плато Розкрилля.

Того дня я розбудив чотирьох «мисливців» за півтори години до світанку. Приготував сніданок — шинка, тости, кава, — але чотири вгодовані крутовани лише ремствували та чортихалися, втім, таки глитаючи їжу, наче ті вовки. Мені довелося нагадати, що треба перевірити й почистити зброю: троє з них мали дробовики, а в четвертого стачило розуму притягти з собою старовинну лазерну рушницю. Поки вони нудили світом і поглинали сніданок, я вийшов із хижі й присів біля задньої стіни з Іззі, сукою ретривера, яку взяв іще цуцням. Іззі знала, що ми збираємось на полювання, тому для заспокоєння я погладжував її по голові та шії.

Починало розвиднюватися, коли ми залишили позаду плантації, що геть заросли без догляду, і наша плоскодонка відчалила від берега. У темних просвітах між гіллям і над деревами сріблилося павутиння. Мисливці — пан-Ролман, пан-Герріг, пан-Рашомін та пан-Понеску — всілися попереду, на

банці, а я працював жердиною. Нас із Іззі відгороджувала від цієї компанії купа плотиків, навалених на дні човна. До вигнутої поверхні дисків там і сям попримлипали залишки грубих пластикових волокон. Ролман і Герріг мали на собі дорогі накидки з хамелеонової тканини, хоча поки ми були серед трясовини, вони не активізували полімеру. Попереду зачорніла чиста вода. Тут зазвичай сиділи крижні, і я попросив пасажирів не розмовляти голосно. Усі четверо вороже зиркнули на мене, але стихили голоси, а згодом й узагалі замовкли.

Коли я зупинив човен просто навпроти болітця, зручного для стрільби, було вже так світло, що хоч читай. Я спустив на воду плотики для мисливців, відтак застібнув водонепроникний комбінезон і ковзнув у воду — глибина була мені по груди. Іззі висунулася над бортом, очі у неї горіли, але я рукою показав, що стрибати до мене не можна. Вона аж тремтіла від нетерпіння, але послухалася.

— Будь ласка, віддайте мені вашу рушницю, — сказав я пан-Понеску, бо він мав сідати на плотик першим. Ці «мисливці», які вибиралися на полювання раз на рік, ледь утримували рівновагу, вмощуючись на плотиках, і я не хотів, аби вони виконували цей маневр зі зброєю в руках. Раніше я проінструктував їх, що зброя має бути незарядженою й стояти на запобіжнику, але коли Понеску передав мені свою рушницю, то індикатор набійника світився червоним, вказуючи, що він заповнений, а запобіжник — знято. Я витяг набій, поставив рушницю на запобіжник, засунув її до водонепроникної торби, що висіла у мене через плече, і взявся притримувати плотик, поки на нього перебирався найважчий із мисливців.

— Зараз повернуся, — неголосно сказав я трьом іншим і, тягнучи за собою з допомогою канату плотик, рушив убрід крізь зарості челмового листя. Мисливцям можна було б дозволити самим розсістися на плотиках, як вони того забажають, але трясовина навколо рясніла гейзерами та вирами, здатними завиграшки засмоктати і гребця, і його жердину. Кліщі-дракули, завбільшки з повітряну кульку, тільки повну крові, лише чатували, аби зістрибнути з похиленого над водою віття на будь-кого, хто рухатиметься болотом. Із тих самих гілок звисали ще й підв'язкові змії, яких необізнана людина нізащо не змогла б відрізнити від листя челми, а вода аж кишіла бійцівськими рибами-кулями, котрі могли легко відтяти палець, щойно почнеш ловити гав. Та й інших сюрпризів для новачків тут вистачало. До того ж я вже переконався на власному досвіді, що більшість цих мисливців вихідного дня розміщує свої плотики таким чином, аби перестріляти один одного, як тільки над ними з'явиться перша зграя крижнів. Моя робота полягала в тому, щоб цього не допустити.

Я припаркував Понеску біля південного краю намулу, серед клубовиння папоротей, які могли слугувати укриттям, так, аби йому відкривався добрий вид на найбільше дзеркало чистої води, показав, куди я збираюся розставити інші плотики, попередив, що він має вести спостереження крізь шпарину в тенті й не розпочинати стріляти, доки всі мисливці не займуть своїх позицій, а тоді повернувся по інших. Рапоміна я розмістив праворуч від Понеску, десь у двадцяти метрах від нього, тоді знайшов зручне місце для Ролмана, ближче до протоки, і пішов по останнього, отого, з ідіотською лазерною рушницею. По пан-Герріга.

Сонце мало зійти хвилин за десять.

— Нарешті згадав про мене, чорт забирай! — гаркнув пузань, коли я пробився до нього крізь латаття. Він уже встиг перебраться на пліт, замочивши штани з хамелеонової тканини. Бульбашки метану вказували на великий грязьовий вир між його плотиком та чистою водою, тому мені щоразу доводилося давати гак, аби пройти влежаною багнукою.

— Тобі платять не за те, щоб тебе десь чорти носили, — бурчав він далі, перекочуючи в роті товстелезну сигару.

Я кивнув, підійшов ближче, висмикнув запалену сигару з-поміж його зубів і закинув подалі від метанового пухиря. Нам пощастило, що бульбашки не спалахнули.

— Качки можуть унюхати дим, — зауважив я, ігноруючи відпалу щелепу та побуряковіле обличчя.

Впрігшись у буксирні канати, я відтягнув його плотик на відкриту місцевість, прокладаючи грудьми шлях крізь червоні та бурі водорості, що вже встигли вкрити поверхню з того часу, як я йшов тут востаннє.

Пан-Герріг провів рукою по своїй дорогій, але ні до чого не придатній лазерній залізячці й уставився на мене.

— Хлопче, стули свою трахану пельку або я її тобі сам стулю, чорт забирай, — просичав він.

Краї його накидки та куртки з хамелеонової тканини розійшлися, і я помітив у нього на шиї золотий блиск подвійного хреста Пакса та червоний рубець хрестоформи на грудях. Пан-Герріг був християнин, із воскреслих.

Я мовчки дотяг його плотик до позиції просто ліворуч від протоки. Тепер усі ці чотири снайпери могли стріляти в напрямку водойми, не ризикуючи вцілити один в одного.

— Наставте тент і дивіться крізь проріз, — сказав я, відв'язуючи лінь від своєї лями й закріплюючи його довкола кореня челми.

Пан-Герріг щось гмикнув, але камуфляжний тент так і залишився висіти згорнутим на куполоподібному каркасі.

— Не стріляйте, доки я не розставлю опудал, — вів далі я. Я показав йому, де сидять інші на своїх плотиках, і продовжив: — І не стріляйте в напрямку протоки. Там буду я з човном.

Герріг не відізвався ані словом.

Знизавши плечима, я побрів до човна. Іззі сиділа там, де їй було наказано, але я бачив по напружених м'язах спини та блискучих очах, що вона має настрій вискочити з човна й носитися туди-сюди, мов цуценя. Я почухав їй шию, не сідаючи у човен.

— Зачекай ще кілька хвилин, дівчинко, — шепнув я. Оскільки я не скомандував залишатися на місці, вона перебігла на ніс і сиділа там, поки я тягнув плоскодонку до чистої води.

Тепер, коли слабке досвітнє півсвітло набирало сили й перетворювалося на молочно-біле сяйво, променистого павутиння вже не було видно, а мерехтливі смуги від метеоритного дощу блідли на очах. Симфонія із сюрчання комах та кумкання амфібій, що лунала з прибережних заростів, стихала, поступаючись ранковому переклику птахів, до якої інколи додавався ляск риби-кулі — вона надимала свій резонатор, аби настрахати ворога. Східний небокрай потроху набував звичайного кольору ляпис-лазури.

Я заховав човен серед листя папороті, подав Іззі знак залишатися на носі й видобув із-під банки чотири опудала. Тут уздовж берегової лінії трималася тонка плівка припаю, але далі криги не було, і я почав розставляти муляжі, вмикаючи їх. Вода не сягала мені вище грудей.

Тільки-но я встиг забратися до човна і влягтися поруч з Іззі під прикриттям густого листя, як прилетіли качки. Іззі почула їх першою. Усе тіло її напружилося, а ніс вона націлила вгору, наче бажаючи винюхати качок із повітря. За мить почувся шелест крил. Я подався вперед і визирнув крізь ламке листя.

Посеред озерця води плавали, рухаючи головами, мої муляжі. Один із них вигнув шию і видав поклик саме тоді, коли над купою дерев із південного боку з'явилися справжні крижні. Троє з них змінили напрямок свого польоту, розправили крила, щоб загальмувати, і невидимими рейками ковзнули долі, до болота.

Я відчув нервову тремтіння, як зазвичай у такі моменти: в горлі пересохло, серце важко гупнуло і після миттєвого перебою відізналося відчутним болем. Більшу частину свого життя я провів у глушині, спостерігаючи за дикою природою, але зустріч із такою красою завжди зачіпала в мені щось настільки потаємне, що я не міг навіть слів підібрати. Поруч зі мною, наче статуетка зі слонової кістки, застигла Іззі.

Тоді почулася канонада. Троє з дробовиками почали стріляти разом, не зволікаючи і з шаленою швидкістю — лише гільзи встигали вискакувати.

Лазерна рушниця протинала повітря над трясовиною, фіолетовий промінь чітко вирізнявся на тлі ранкового туману.

У першого крижня, мабуть, влучили двічі або й тричі: птаха просто розірвало, перетворивши його на купу пір'я і тельбухів. Крила другого склалися, і він упав. Його краса та зграбність зникли, наче їх і не було. Третій крижень ковзнув праворуч і донизу, майже до води, і, махаючи крилами, знову почав набирати висоту. Промінь лазера хльоснув йому вслід, безшумно, наче косою стинаючи листя та гілля. Дробовики озвалися знову, але крижень, здавалося, перегравав мисливців: спікірувавши аж до води, а відтак круто взявши праворуч, він полетів просто на протоку.

Просто на нас з Іззі.

Птах летів у двох метрах над водою, не вище. Його крила били щосили, та й він весь аж вигнувся у спробі врятуватися, і я зрозумів, що він спробує пролетіти під деревами та втекти над протокою. Через таку незвичну траєкторію польоту крижень опинився відразу між кількома стрільцями, проте всі четверо не припинили палити зі своєї зброї.

Правою ногою я відштовхнув плоскодонку й вивів з-під гілля, що її закривало.

— Припинити вогонь! — гаркнув я командним голосом, якого навчився під час своєї куцої сержантської кар'єри у Місцевій гвардії. Двоє мисливців послушалися. Проте один дробовик і лазерна рушниця стріляли й далі. Крижень, ані на йоту не змінюючи напрямку польоту, пролетів у метрі ліворуч від нашого човна.

Тілом Іззі пробіг дроз, вона ширше розкрила пащу, наче дивуючись тому, що качка з шумом пролетіла так близько від нас. Дробовик припинив стріляти, але я побачив, як фіолетовий промінь крізь туман, що підіймався над водою, описує дугу і наближається до нас. Я закричав і смикнув Іззі, намагаючись укласти її на дно, між банками.

Крижень виринув із тунелю з низького гілля челми за нашими спинами і забив крилами, набираючи висоту. Раптом у повітрі запахло озоном, й абсолютно пряма вогняна лінія протяла корму човна. Я кинувся навznak на його дно, схопивши Іззі за ошийник і підтягуючи її ближче до себе.

Фіолетовий промінь пройшов у якомусь міліметрі від моїх зсудомлених пальців та ошийника Іззі. На коротку мить схвильований погляд Іззі став запитальним, а тоді вона спробувала схвати голову мені на грудях, як робила це щеням, коли почувалась винною. При цьому рухові її голова й частина шиї вище ошийника відокремилася від тіла і впала набік із м'яким сплеском. Я все ще тримався за ошийник і відчував на собі вагу тіла Іззі, поки її передні лапи тремтіли в мене на грудях. Тоді з артерій чисто перетятої шиї гейзером жбухнула кров, і я покотився вбік, відштовхуючи

від себе безголове тіло собаки, яке ще здригалось. Кров була тепла й мала присмак міді.

Промінь лазера знову хльоснув повітря, рухаючись у зворотному напрямку, зрізав зі стовбура товсту гілку челми в метрі від плоскодонки, а тоді зник, наче його ніколи й не було.

Я сів у човні й подивився на Герріґа. Поклавши лазерну рушницю на свої жирні коліна, він саме запалював сигару. Дим від неї змішувався з пасмами туману, що підіймався від трясовини.

Я сплигнув із човна у воду. Вона сягала мені грудей. Кров Іззі ще патьоками струмила з мене, коли я почав пробиратися до Герріґа.

Коли я наблизився, він підняв лазерну рушницю з колін і тримав її перед собою, на рівні грудей. Чоловік заговорив, виштовхуючи слова по боках затиснутої між зубами сигари.

— То ти нарешті зберешся позбирати моїх качок? Чи вони так і бовтатимуться у гръобаній воді, поки не...

Тільки-но я зміг дістати до чоловіка, як лівою рукою вхопив його за хамелеонову накидку й смикнув на себе. Він спробував націлити на мене лазерну рушницю, але я перехопив її правицею і жбурнув далеко у трясовину. Герріґ щось вигукнув, сигара вивалилася йому з рота на плотик, а я стягнув чоловіка із сидіння у воду. Він виринув, захилинаючись і випльовуючи водорості, і тут я його вгатив щосили, зацідивши просто в зуби.

Я відчув, що зідрав собі шкіру на кісточках пальців, але при цьому вибив йому кілька зубів, після чого Герріґ гепнув назад. Його голова з глухим стуком вдарилася об каркас плоту, і за мить він ще раз пішов під воду.

Я дочекався, щоб його морда знову з'явилася на поверхні, наче череву дохлої риби, а тоді занурив чоловіка у воду і потримав там, дивлячись, як підіймаються догори бульбашки, як він вимахує руками та безладно молотить пухкими руками по моїх зап'ястках. Троє чоловіків зчинили гвалт, викрикуючи щось зі своїх плотів, але я не звертав на них уваги.

Коли руки Герріґа безсило впали, а вервечка бульбашок геть не витоншала, я відпустив його і зробив крок убік. Якусь мить я думав, що він залишиться під водою, але пузань вигулькнув на поверхню й повиснув на краю плотика. Він блював водою та водоростями. Я повернувся до нього спиною і побрів до інших.

— На сьогодні все, — сказав я. — Віддайте ваші рушниці. Ми повертаємось.

Кожен із трійці відкрив було рота, збираючись заперечувати, а тоді подивився в мої очі та заляпане кров'ю обличчя й простягнув свою рушницю.

— Заберіть свого приятеля, — мовив я останньому, пан-Понеску.